

חידושי הרמב"ן מסכת שבועות דף לו עמוד ב

אלא משום דהוה ליה שטר שעבוד קרקעות. איכא דקשיא ליה אי הכי עדים נמי הא שעבוד קרקעות הוא לרבי יוחנן, דהא אמר רבי יוחנן מלוה על פה גובה מן היורשין וגובה מן הלקוחות מאי טעמא שעבודא דאורייתא היא כדאיתא בשילהי גט פשוט (קע"ה ב') ומאי אולמיה דשטר מעדים, ותו קשיא למאן דאמר שעבודא דאורייתא מודה מקצת הטענה דחייב רחמנא היכי משכחת לה דהא מלוה על פה כמלוה בשטר דמי וגובה בין מן היורשין ובין מן הלקוחות וכי היכי דשטר הוי שעבוד קרקעות הי"נ עדים הוי שעבוד קרקעות, והא בורכא דכל מודה מקצת שאין לו עדים כאן חייב דאפי' תבעו נמי מנה לי בידך בשטר ואבד ממני השטר והלה אומר אין לך אלא חמשים בשטר מתחייב הוא בשבועה דאורייתא, דכיון דאין השטר כאן ואינו יכול לגבות בו מן המשועבדין לאו שעבוד קרקעות מיקרי, וכדכתב הרב ר' יוסף הלוי ז"ל בפירושו בפרק יש נוחלין, וכל שכן בעדים שאינן כאן שאין תביעה זו שעבוד קרקעות דהא לא גבי ממשעבדי כלל, ולבי מפקפק בתשובת השאלה הזאת דהכא כיון דתרוייהו אמרי דעדים הוה במילתא ושמא יבואו ויעידו או במנה או בחמשים ונמצא שעבוד קרקעות אין מחייבין אותו שבועה, וכן יש לומר בטוען אבדתי את שטרי, ואינה דומה לההיא דסלעין דינרין ולא לעדים מעידין שפרעו כולו דהתם לעולם לא אתי לידי שעבוד קרקעות, אלא שכבר הורה הרב ז"ל ואחרים העמידו דין מודה מקצת של תורה בדלא אוזפיה בטהדי או שהן אומרין שמתו, ואי"ת והא מעשים ומחייבי ליה רבנן ואפי' בעדים וקיי"ל שעבודא דאורייתא, איכא למימר כיון דתקון רבנן דמלוה על פה לא תיגבה ממשעבדי משום דלית ליה קלא לאו שעבוד קרקעות הוא, ואין דברים הללו נכונים כלל.

1 קלא

2 תיב
חייב קלא
כאן 18
ענין זמן

3
זמין
כאן

4 תיב
אחר
כאן זמין
כאן

5 תיב
תקן חמין
אפי' ז
אפי' זכסין
קלא ז
זמן ז

6 קלא. אי' ח"ל קאית' ל' מה'ו ל' זמין

ובין לדברי זה בין לדעת ראשון שחייבנוהו כשאין העדים לפנינו אכתבי קשיא דרבי חייא קמייתא דאיהו מדינא מחייב ליה ולא מבתר תקנתא דוקא, ועוד דשמעתין לא איפריקא דחויב קרבן אדינא דאורייתא הוא והא אית ליה לר"י שעבודא דאורייתא והכא בשבאו עדים עסקינן דהא אתרו ביה, וכל שכן דגבי פקדון הכופר בממון ואחר כך נמצא עליו שטר פטור, ובמשביע עדים חייב [אף על גב] דעידי קרקע נינהו ויש מי שאומר דבעדים אף על גב דאיכא שעבוד קרקעות איכא נמי שיעבוד מטלטלין ומיחייב, אבל שטרא משום קרקעות הוא דכתבי לה אינשי דשטרא למטלטלי לא כתבי ועיקר שעבודיה אמקרקעי וכמאן דתפיס להו דמי הילכך כי קא תבע מקרקעי תבע, אבל במלוה על פה לא דהא איכא נמי שעבוד מטלטלי, ואין טעם זה מחוור, אלא הטעם לפי שכל מה שאדם טורף מן הלקוחות עיקר שעבודו עליו ועיקר טענתו אותו הוא תובע.

7 תיב
שלא שוין
קרקע
הוה
זמין

8 חמין
כאן

9 e. ל' זמן / זמין זמין זמין

ואני אומר דבעדים לא משכחת לה דגבי מן הלקוחות אלא כגון דאמרי אנון סהדי דלא פרע, ואיפשר דגבי בדלא מטא זימניה כדגבי מיתמי משום דלא עביד איניש דפרע בגו זימניה, אף על פי שאין סברתינו כן, אבל לבתר זימניה ודאי אף על פי שחייב מודה לא גבי דהא טענינן להו ללקוחות הילכך מצו למימר פרע, וכי גבי מיניה גבי ומיניה ואפי' מגלימא דעל כתפיה הילכך שעבוד מטלטלין הוא דרמי על כל מאי דאית ליה לדידיה שעבודא דאורייתא כדמוכח בפרק גט פשוט מוהאיש אשר אתה נושה בו יוציא אליך את העבוט החוצה, ומשום הכי כל מודה מקצת נשבע דלאו שעבוד קרקעות הוא, וכן נמי דר' חייא קמייתא לאו שעבוד קרקעות הוא אלא אם כן אמרו שהם עדים שלא פרעו ואלביא דמאן דאמר שעבודא דאורייתא, ולענין קרבן שבועה לעולם הכופר בפקדון חייב משום דלעולם לא גבי מלקוחות ואף על גב דאיכא עדים דאפקיד

ליה ולא אהדריה ניהליה, אבל איפשר שאם טענו מלוה ובאו עדים והעידו שהלוהו ושלא פרעו
דלא מיחייב קרבן שבועת הפקדון, וכן נמי משביע עדים שהלוהו ולא פרעו פטור דשעבוד
קרקעות הוא לרבי יוחנן וכשטר דמי, ולא בהכי עסקינן בשמעתין.